

Brussel zoekt beleidsmakers met ambitie voor zorg en welzijn

Zorg en welzijn beter laten functioneren in Brussel, met een sterke Nederlandstalige dienstverlening, dat kan. Toon ambitie voor Brussel, durf innoveren, geef het werkveld ruimte en werk samen met de andere bevoegde overheden. En áls er een staatshervorming komt, improviseer niet over Brussel pas in de laatste eindsprint naar een politiek akkoord.

Deze boodschap richt zich naar middenveldorganisaties, beleidsmakers en studiediensten en is een oproep om een ernstig debat te voeren dat leidt naar een werkbaar kader voor het aanbieden van welzijn en zorg voor de Brusselaars. Maak het concreet in jullie memoranda, verkiezingsprogramma's en voorbereidende beleidsnota's en zie deze nota als een uitnodiging om hierover samen in gesprek te gaan.

Brussel: een complexe en unieke stad

Brussel is meervoudig, sociodemografisch en institutioneel: een rijk gewest met een arme bevolking, een stad van nieuwkomers en expats, met twee bestuursstalen maar oneindig veel meer gesproken talen, een stadsgewest waarover veel verschillende overheden zeggenschap hebben en het welzijns- en zorgbeleid geregeld wordt in parallelle, niet verbonden systemen.

Brussel is geen eiland. Kijk naar de vele taalgemengde gezinnen, de verhuisbewegingen tussen Brussel en Vlaanderen, de verwevenheid met de Vlaamse Rand en de grootstedelijke functies in onderwijs en gezondheidszorg. Hier laat een zorg- of hulpverleningsparcours zich niet opsluiten binnen de grenzen van het gewest of een taalgemeenschap.

En ja, dit alles maakt het erg complex en bemoeilijkt het efficiënt aanbieden van zorg en welzijn.

Van verlengstuk naar pionier voor Vlaanderen

Nederlandstalige zorg en welzijn in Brussel is vandaag te vaak het verlengstuk van Vlaams beleid, terwijl maatwerk nodig is. Een op maat van Vlaanderen bedacht beleid laat zich niet zomaar uitrollen in Brussel. Te vaak wordt op het einde van de rit, als de beleidsopties al vastliggen, gezocht naar juridisch-technische oplossingen voor het 'probleem' Brussel. Er wordt te weinig rekening gehouden met wat écht werkbaar en nodig is voor Brussel en de gebruikers van Brusselse voorzieningen. Staatshervormingen zijn telkens in hetzelfde bedje ziek.

De cliënt of patiënt verdient beter. De Brusselaar verdient beter.

Een bevoegdheid impliceert een verantwoordelijkheid zowel van beleidsmakers als van welzijns- en zorgactoren. Om ons te wapenen voor de toekomst moeten we de huidige gang van zaken in vraag durven stellen: vinden kwetsbare zorgvragers hun weg naar gepaste zorg en ondersteuning? Hoe verhouden het aanbod van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in Brussel zich tot elkaar? Hoe kunnen we de Nederlandstalige zorg in Brussel het beste waarborgen? Wat met gewestgrensoverstijgende cliëntdossiers? Hoe kunnen we omgaan met conflicterende principes, zoals persoonsgerichte versus instellingenfinanciering? Hoe waarborgen we de toegang tot rechten in deze complexe staatsstructuur? Hoe kunnen we Vlaamse zorgorganisaties overtuigen om actief te blijven in of Brussel te ontdekken als werkingsgebied?

Vlaanderen als versterking voor Brussel

Naast bezorgdheid is er ook trots over wat er in Brussel wordt bereikt, mede onder impuls van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Werken in een superdiverse context maakt van de Nederlandstalige welzijns- en gezondheidssector creatieve pioniers. Brussel fungeert als een leerrijke proeftuin voor uitdagingen die Vlaanderen later op haar weg zal tegenkomen. Vlaanderen moet op dit vlak ambitieus blijven en Brussel gebruiken als een motor voor een toekomstgericht zorg- en welzijnsbeleid met innovatieve oplossingen.

In dit opzicht kunnen we kijken naar de Brusselse beleidsontwikkelingen bij de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en de Franse Gemeenschapscommissie (FGC/Cocof) en de inspirerende rol die het Vlaams beleid hierin kan spelen. Het Brussels geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan vertoont sterke gelijkenissen met het Vlaamse eerstelijnsbeleid. Het is een kans voor het Vlaamse zorglandschap om zich als een waardevolle partner te manifesteren. We zijn ervan overtuigd dat een afgestemd Nederlandstalig aanbod in Brussel verrijkend is voor de gebruiker, een hefboom is naar meertaligheid en complementair aan het bicommunautaire / Franstalige aanbod.

Samenwerken is een noodzaak

Als burger mogen kiezen tussen verschillende stelsels en overheden is een verrijking voor de levenskwaliteit indien dit aansluit bij de noden en kenmerken van Brussel en de gebruikers van het Brussels zorg- en ondersteuningsaanbod. Dat vraagt samenwerking over de taal-, gewest- en gemeenschapsgrenzen heen. Organisaties en zorgverleners in Brussel nemen hierin al leiderschap en verantwoordelijkheid op. Ze delen immers dezelfde cliënten en patiënten. Maar ze zijn zoekende en vinden elkaar niet altijd.

Nochtans staan geïntegreerde zorg en een holistische benadering hoog op de beleidsagenda's. Hiervoor is structureel overleg nodig, niet alleen tussen de federale overheid en de deelstaten, maar ook tussen verschillende overheden in Brussel - VGC, GGC, FGC, Gewest - en de Vlaamse Gemeenschap, en dat vanaf de ontwerpfasen van beleid. Bindende afspraken en aangepaste regelgeving zijn onontbeerlijk, zodat het beleid van verschillende overheden elkaar niet tegenwerkt maar versterkt. Bij een mogelijke herverdeling van bevoegdheden moet de leefbaarheid van Brussel en het welzijn van haar inwoners een speerpunt zijn.

De welzijns- en zorgsector rekent op de overheden als partner in dit proces. Het vertrouwen tussen organisaties en overheden vormt een kerningrediënt voor een succesvolle dienstverlening in Brussel. Blijf dit vertrouwen schenken, voer een geïntegreerd beleid, ga voor een naadloze samenwerking. Dat is jullie verantwoordelijkheid als beleidsmakers. De welzijns- en zorgsector engageert zich alvast om vervolgens haar rol ten volle op te nemen.

Olivia Vanmechelen en Herwig Teugels - Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg

Hebben bijgedragen aan de totstandkoming:

Annalisa Gadaleta - CAW Brussel
Annick Dermine - Huis voor Gezondheid/BruZEL
Bernadette Van Den Heuvel - Zorgnet-Icuro
Bram Fret / Pieter De Troyer – Solidaris Brabant
David Vits – Opgroeien
Katleen Evenepoel – Zonnelied
Kris De Koninck – Tonuso

Lieselot Walravens - Kinderopvang Sint-Goedele
Lieve Dekempeneer – Hubbie
Madeleen de Roo – Vlaams Welzijnsverbond
Marleen Rombaut – Familiehulp
Mark Leys - VUB, gespreksfacilitator
Sjoert Holtackers - VIVEL